

Vogels in de sneeuw

Door Sj. Braaksma

Toen mijn zoon en ik op 6 april 1970 's morgens om 5 uur in Roden het bos ingingen sneeuwde het en toen wij 's middags omstreeks half vier Drente verlieten sneeuwde het nog. Het was de hele dag nog geen 5 minuten droog geweest.

Ik schrijf met opzet droog, want vooral later op de dag was de meeste sneeuw die er viel nat. Er was ook 's nachts al flink wat gevallen en het sneeuwde zo hard, dat ondanks de dooi constant een laag sneeuw van ± 10 cm dikte de grond bedekte.

Wij waren er bijzonder in geïnteresseerd om eens te zien en te horen hoe de vogels op dit

onverwacht late winterweer zouden reageren.

Om met het horen te beginnen: — het viel ons mee, hoe veel vogels de moed opbrachten om, ondanks de sneeuw, toch luidkeels het voorjaar te verkondigen. Er zongen die morgen op „Mensinge” toch tenminste enkele 10-tallen vogels. Hierbij voerden de koolmezen duidelijk de boventoon, daarbij braaf geassisteerd door winterkoninkjes, die hun naam op deze winterse voorjaarsmorgen eer aandeden. Verder hoorden wij onder meer enkele houtduiven, merels en zanglijsters en tot onze verrassing ook een 2-tal tjiftjafs. Een wilde eend trok zich van de sneeuw, zo te zien, al evenmin veel aan en zat rustig te broeden op haar 12 eieren.

Buiten het bos reageerden de vogels echter duidelijk anders. Zo zat een troepje kokmeeuwen op de besneeuwde graslanden uren aan een stuk mistroostig dicht opeen, op dezelfde manier als zij dat bij storm kunnen doen. Enkele grutto's en scholeksters hadden kennelijk al even weinig plezier in hun leven en lieten zich een tijdlang roerloos insneeuwen. Tegen de tijd dat zij wat kleur betreft al aardig op hun omgeving begonnen te lijken, schudden zij zich dan zeer nadrukkelijk schoon en vlogen een stukje, om daarna iets verder hun apatische houding te hernemen.

Het meest curieus was echter het gedrag van de kieviten. Wij hoorden de kievit-mannetjes al op een afstand baltsen alsof het 't mooiste weer van de wereld was. Dichterbij gekomen bleek een mannetje bezig te zijn om een kuiltje te draaien in de sneeuw. Het wijfje dat kennelijk in legnood verkeerde, hurkte even maar vond het toch geen geschikte plaats, die haar echtgenoot had uitgekozen. Zij maakte haar misnoegen over een dergelijk

nat en koud plaatsje kenbaar, door zenuwachtig roepend rond het snel dichtsneeuwende kuiltje te trippelen, waarna haar man na een korte baltsvlucht, manmoedig als een man betaamt, opnieuw zijn borst in de natte sneeuw boorde. Bij dit nieuwe nestkuiltje voerde het wijfje daarna een herhaling op van het hiervóór beschreven tafereel. Elders in de omgeving wekte een zenuwachtig heen en weer dribbelende kievitswijfje de indruk dat zij op zoek was naar haar ondergesneeuwde eieren. Mogelijk verkeerde ook zij in legnod. Ook hier maakte het mannetje telkens nieuwe nestkuiltjes in de sneeuw.

Bij een onderzoek ter plaatse slaagde ik er, evenmin als de eigenaresse, in om ondergesneeuwde eieren te vinden. De sporen in de sneeuw boden echter een duidelijk getuigenis van de huwelijksmoeilijkheden van deze beide kievitparen.

Het onbrak mij helaas aan tijd om de afloop van deze kleine familiedrama's te volgen.

Enkele dagen later kon ik tot mijn genoegen constateren dat hier in Vreeswijk, waar het op 6 en 7 april, zij het minder hard en lang, toch ook flink had gesneeuwd, al verscheidene kieviten zaten te broeden op volledige legfels, alsof het een volkomen normaal voorjaar was. Ik vond echter wel op een 3-tal plaatsen een nest met slechts één enkel ei erin, dat kennelijk stukgevroren was en daarna door de vogels verlaten.

Dit gedenkwaardige voorjaar van 1970 is nu ik dit schrijf inmiddels precies een maand oud en mijn zoon en ik kijken vol spanning uit naar de eerste jonge weidevogels. Deze zullen, als alles goed gaat, wel niet lang meer op zich laten wachten, want wij vonden, ondanks het slechte weer in de voorgaande weken, op 27 maart al 2 volledige kievitslegfels en op 28 maart „ons" eerste grutto-ei. De kans is dus zeker niet denkbeeldig dat er al jonge weidevogels in Vreeswijk rondwandelen.

De eerste zwarte sterns zijn inmiddels weer enkele dagen terug en gisteren zagen wij de eerste jonge eendjes zwemmen. Het wordt eindelijk tòch echt voorjaar!

- S. Braaksma, *Stafafdeling Natuurbehoud van het Staatsbosbeheer, Museumlaan 2, Utrecht.*

Vogelrampenfonds vreest „slachting" onder ganzen

De Stichting Vogelrampenfonds te Haarlem heeft een beroep gedaan op de minister van Landbouw om te voorkomen dat een „slachting" wordt gehouden onder de ruim 50.000 ganzen in Oostelijk Flevoland. Volgens de stichting zou het Landbouwschap hiertoe willen overgaan in verband met de vrees, dat door de ganzen schade wordt toegebracht aan de ingezaaide wintergranen.

Volgens secretaris J. Schroten van de gewestelijke raad van het Landbouwschap is

de directie Faunabeheer gevraagd om een vergunning die het mogelijk zou maken, om wanneer dat nodig is, af en toe een schot te lossen om de ganzen van de landerijen te verjagen. De wet staat de jacht op ganzen slechts toe van zonsopgang tot tien uur 's ochtends.

De schade door ganzen ontstaat volgens de heer Schroten in hoofdzaak in dooi-perioden wanneer de ganzen bij honderden per kavel de grond plattrappen. De hierdoor ontstane schade aan gewassen zou pas aan het eind van het seizoen geconstateerd kunnen. („Het Vrije Volk", 11-2-'71).